Kraj: PUŠTAL - ŠKOFJA LOKA

Spomenik: LJUDSKA STANOVANJSKA ARHITEKTURA

PUštal - Polenčeva bajta - Poleno Anton - Polde

Domačija leži v intimnem ambientu slepega kraka naselja Puštal. Situ=
irana je na položnem bregu, ki se dviga nad platojem nad Soro. Sestav=
lja jo stanovanjsko poslopje avtarktičnega tipa z vsemi pritiklinami,
kozolec toplar, najemniška hiša /zidana - prej kašča/ ter velika šupa
zbita iz desak.

Stanovanjsko poslopje z lesenim "hišnim" delom in nadstropjem (ostali
deli so zidani iz grobo obdelanega kamna) je pokrita z dvokapno slamna=
to streho. V masi in tlorisu ter detajlih priča o gradbeni zgodovini,
ki je potekala v obdobjih od 16. do 19. stoletja. Poslopje je pribrežne=
ga tipa z glavno fasado in vhodom na bregu oh poti, dvoriščni nivo je
mnogo nižji, odtod je neposreden dostop v kletne prostore.

Jedro poslopja predstavlja lesena "hiša" /odprta s šestimi okni/, veža
s črno kuhinjo, kjer je prehod samo nakazan in klet /shramba/ - v cest=
nem nivoju, ter kletni prostori pod vežo in kamro v nivoju platoja nad
Soro. Naslednja faza prezidav zajema hlev in stanovanjski prostor v
nivoju podstrešja nad starejšim delom, ta prostor sestoji iz kamre in
"hiše" ter črne kuhinje, ki je postavljena na obok spodnje. Naslednjo
fazo pa predstavlja zidana kamra s kuhinjskim prostorom ter zunanje stop
nišče, ki je prislonjeno k staremu jedru ~~in ti~~ sekundarni deli so zidani
V isti čas lahko datiramo tudi hlevski prizidek na gospodarskem delu na
dvoriščni strani, ki je postavljen pravokotno na podolžno os hiše.

Gornji stanovanjski prostor na fasadi oklepa gank, ki se nadaljuje preko
cele širine fasade /širše/ in oklepa tudi zatrepno fasado. Zatrepa sta
zapažena z deskami in odprta s pravokotnima linama.
Gornji stanovanjski prostor v nivoju podstrešja ter spodnji predstavlja=
ta samostojni enoti, ter vsaka po svoje prispevata k oblikovanjo zunanj=
ščine, ki deluje kot seštevek dveh samostojnih bivališčnih enot. Obe
"hiši" - velika in zgornja sta odprti s šestimi okni, obe kamri pa z
po dvemi. Okna so v tradicionalnem proporcu /na smuk/. Glavni portal
je polkrožen kamnit z rahlo posnetimi robovi. Poleg njega je vsekana
neustrezna okrogla lina. Hlev /pod gornjim bivalnim prostorom/ je na
glavni fasadi odprt z dvema oknoma pravokotnega profila ter enim oknom n
na zatrepni fasadi. Vhod je na dvoriščni strani v kletnem nivoju.
Dvoriščna fasada je razčlenjena z zidanim prizidkom kamre ter enakim
hlevskim prizidkom, prostor, ki ga oklepa jedro stavbe in prizidka
tvori majhen dvor z gnojiščem.

Vsi kletni prostori /razen hlevov/ so obokani, enako tudi stopnišče, ki
vodi iz pritličnega /glavnega / nivoja v klet ter veža s črno kuhinjo.

Shramba oziroma klet v jedru /v sklopu osnovnih bivalnih prostornin/ je pokrita z nizkim lesenim stropom.
Stropa v obeh hišah sta lepo profilirana, značilni so predvsem bogato oblikovani nosilni tramovi. Peč v "veliki hiši je stara z votlimi pečnicami. Boljša je v gornji "hiši", pečnice z reljefno podobo konja izvirajo verjetno iz 18. stoletja.

Poslopje je pred letom 1900 služilo v gostilniške namene - od tod verjetno izvira za loško ozemlje nenavadna kombinacija etažne gradnje in dveh bivalnih ambientov.
Poslopje je v celoti z vsemi prezidavami in adaptacijami eden najpomembnejših etnografskih spomenikov v SRS ter priča o kontinuiranem stavbnem razvoju od 17. do 19 in 20. stoletja. V relativno dobro ohranjenem ambientu, ki pa je potreben spomeniške nege, je pomemben arhitektonski akcent.

Zap. I. julij 1963 I. Sedej